

بسمه تعالی

نکات کلیدی و استانداردهای لازم پرورشی

تحمل استرسهای متعدد در خلال چند روز اول پس از خروج جوجه از تخم مرغ حساسیت جوجه های پرورش یافته را به بیماریها افزایش خواهد داد. متعاقب آن بروز تلفات و کاهش میزان رشد و یکنواختی حاصل میشود.

هفت نکته کلیدی در پرورش آغازین جوجه ها:

۱- آب

۲- غذا

۳- حرارت و رطوبت

۴- روشنایی

۵- تراکم

۶- بستر

۷- تهویه

۱- آب:

- باید تمیز، تازه و قابل دسترس باشد.
- در خلال چند روز اول، عدم دسترسی به آب سبب عارضه کم آبی (Dehydration) در جوجه ها شده که مسلماً بدنبال آن عدم رشد، یکنواختی کامل و افزایش تلفات در مراحل بعدی میشود.
- بکارگیری آبخوریهای مناسب و روش صحیح استفاده از آنها در خلال هفته اول:
  - از آبخوریهای گله قندی در خلال ۳ تا ۷ روز اول استفاده شود.
  - هر آبخوری گله قندی جهت ۵۰ قطعه جوجه در نظر گرفته شود.
  - مدت زمان بکارگیری این آبخوریها بستگی به رفتار جوجه ها خواهد داشت.
  - این آبخوریها باید به دفعات مکرر با آب تازه پر شده و هر بار شسته و تمیز شوند.
  - این آبخوریها را باید در بین سینی های دانخوری قرار داده و ارتفاع آنها باید بنحوی تنظیم شود که جوجه ها به خوبی از آن استفاده نمایند.

- در ۲۴ ساعت اولیه جوجه‌ها جهت دستیابی به آنها نباید بیش از یک متر حرکت کنند.
- آب مصرفی نباید به هیچ وجه سرد بوده و همچنین دمای آن نباید بیش از ۲۰ درجه باشد.

▪ آبخوری زنگوله ای Bell- type drinkers:

- عمق آب در این آبخوری‌ها در خلال ۲۴ الی ۷۲ ساعت اول باید در حد لبه آن تنظیم گردد.
- پس از این مدت عمق آب باید به ۱۹ میلی متر کاهش یابد. (به اندازه یک بند انگشت)
- تا هفت روز اول ارتفاع آبخوری موازی با پشت پرند و پس از آن با افزایش تدریجی ارتفاع انتهای آبخوری باید با پشت جوجه موازی باشد.

۲- غذا Feed:

- برای ۵ تا ۷ روز اول از سینی های مخصوص جوجه یکروزه استفاده کنید.
- هر سینی بطور معمول برای ۱۰۰ قطعه جوجه در نظر گرفته میشود.
- از کاغذ (روزنامه) جهت نحریک جوجه ها به مصرف غذا استفاده کنید برای این منظور میتوانید بین ۲۵٪ تا ۱۰۰٪ پن را با کاغذ مفروش کنید.
- دان را میتوانید مستقیما بر روی این سطح بریزید. اینکار مانع از خوردن بستر توسط جوجه ها میشود.
- دفعات تقسیم دان را به مقادیر کم باید چند بار در روز انجام دهید.
- در خلال ۵ الی ۷ روز اول جوجه ها استفاده از دانخوری دستی و یا اتوماتیک را یاد گرفته و میتوان پس از آن سینی های یک روزه را جمع آوری نمود.

۳- درجه حرارت و رطوبت:

- سیستم کنترل درجه حرارت بدن جوجه ها تا هفته دوم هنوز کامل نشده است.
- حرارت مطلوب برای جوجه ۳۰ درجه به همراه ۶۰ الی ۷۰٪ رطوبت میباشد.
- درجه حرارت بستری که جوجه روی آن قرار میگیرد باید ۲۸ الی ۳۰ درجه باشد.
- کاهش درجه حرارت بستر به زیر ۲۸ درجه سبب کم تحرکی و عدم تغذیه جوجه میشود.
- استفاده از بستر مرطوب در هر درجه حرارتی سبب مشکل خواهد شد.
- زمانیکه از هیترهای بزرگ جهت گرم کردن کل سالن استفاده میشود، گرم نمودن بستر کار مشکلی خواهد بود.
- در این حالت سالن باید از ۴۸ ساعت قبل گرم شود.

▪ بررسی رفتار جوجه ها:

- در صورت پائین بودن درجه حرارت (مخصوصا بر روی بستر سرد و مرطوب) جوجه ها از ناحیه پا دچار استرس حرارتی شده و بصورت توده توده در سطح سالن دیده میشوند. در این حالت جوجه ها بعلت گرما علاقه ای به حرکت نداشته و متعاقبا بدنبال آب و غذا نمیروند.

▪ رطوبت نسبی:

- در خلال ۳ روز اول، ایجاد و حفظ رطوبت ۶۰ الی ۷۰٪ ضروری است.
- رطوبت کمتر از ۵۰٪/نسب شروع کم آبی بدن جوجه ها و کاهش عملکرد آنها میشود.

۴- روشنایی و نور:

- در خلال ۳ روز اول، برقراری طول روشنایی به مدت ۲۳ ساعت ضروری میباشد.
- شدت نور فاکتور بسیار مهمی است، جوجه ها باید به راحتی قادر به دیدن غذا و آب باشند. بدین منظور در محل جوجه ریزی شدتی تا ۱۰۰ لوکس بسیار مطلوب خواهد بود و در کل سالن نیز در حدود ۱۰ لوکس کفایت مینماید.

۵- تراکم جوجه ریزی:

- تراکم جوجه ریزی، با در نظر گرفتن قوانین حاکم در خصوص پرورش، آب و هوا، نوع آشیانه و امکانات موجود متفاوت میباشد.
- تراکم جوجه ریزی در واقع موازنه ای بین بهره اقتصادی مورد انتظار و عملکرد بیولوژیکی پرنده میباشد.
- تراکم در شروع کار میتواند تا ۵۰ قطعه در متر مربع هم باشد. که بستگی کامل به سیستم پرورش دارد. این تراکم تا روز چهارم حفظ میشود.
- پس از مدت فوق میتوان بسته به شرایط حاکم و واکنش پرندگان سریعا به آنها فضا داد. (در ۱۴ روزگی کل سالن در اختیار آنها باید باشد).

۶- مدیریت بستر:

- قبل از ورود جوجه، کف سالن باید توسط ۵ الی ۱۰ سانتی متر پوشال پوشانده شود.
- بهترین بستر پوشال چوب خشک میباشد.
- بستر بکار رفته باید از نظر آلودگیهای قارچی و سمی پاک باشد.
- تهویه مناسب جهت حفظ کیفیت بستر مخصوصا در زمستان الزامی است.

۷- تهویه:

- بدون توجه به دمای هوای بیرون ، تهویه سالن جوجه های تازه وارد الزامی است.
- نباید اجازه داد هوای سرد بیرون بطور مستقیم با جوجه ها تماس پیدا کند.
- نکته مهم و کلیدی در بکار گیری حداقل تهویه (minimum Ventilation) برقراری فشار منفی است. بنحوی که هوا از ورودی ها با سرعت یکسان وارد سالن شود.
- جهت یکسان بودن سرعت جریان هوا باید سالن بطور کامل ایزوله باشد و به هیچ وجه از سایر نقاط هوا وارد سالن نشود.
- اصل کلی ، تهویه مناسب در ابتدای جوجه ریزی برابر با ۱ مترمکعب به ازاء هر کیلوگرم وزن بدن در ساعت میباشد.
- سرعت جریان هوا در سطح جوجه باید کم بوده در حد ۰/۱۵ متر بر ثانیه تنظیم گردد.

معیارهای موفقیت جهت ارزیابی عملکرد

- یکی از معیارهای بسیار خوب جهت آگاهی از شروع مناسب جوجه ها پر بودن چینه دان آنها است..
- بدین منظور باید ۸۰٪ جوجه ها پس از ۸ ساعت و ۹۵٪ آنها پس از ۲۴ ساعت چینه دان پر از غذا داشته باشند.
- دستیابی به اهداف فوق ، یکنواختی وزن بدن و همشکلی گله را تضمین میکند.
- به منظور انجام عمل فوق باید جوجه ها را در گروههای کوچک ۳۰ الی ۴۰ قطعه ای در چند نقطه از سالن مورد بررسی قرار داد تا فهمید آیا آنها به راحتی آب و دان را پیدا میکنند.
- هر جوجه باید در ملامسه چینه دان ، دارای چینه دانی گرد ، پر از غذا و نرم باشد. این جوجه ها هم آب و هم غذا را به خوبی پیدا کرده و تغذیه نموده اند.
- اگر چینه دان پر از غذا باشد ولیکن در زیر دست ، ما بافت دان موجود در آن را حس کنیم مشخص میشود که جوجه به آب دسترسی نداشته است و یا مصرف نکرده است.

دکتر رحیم زاده